

Forslag

til

Lov om hjemmemarkedspriser for mælk og mejeriprodukter.

Fremsat den 21. maj 1959 af *landbrugsministeren*.

§ 1. Til sikring af en hjemmemarkedspris for mælk og fløde samt produkter heraf med undtagelse af smør, jfr. § 2, svarende til et afregningstal for smør på 6 kr. pr. kg kan landbrugsministeren med tilslutning af landbrugsrådet og de samvirkende danske husmandsforeninger samt de danske mejeriforeningers fællesorganisation lade opkræve en afgift af alt smørfedt, der sælges til anvendelse på hjemmemarkedet i form af mælk og fløde samt produkter heraf med undtagelse af smør, jfr. § 2.

Stk. 2. Afgiften fastsættes til forskellen mellem 6 kr. og det af mejeribrugets smør-eksportudvalg til enhver tid ansatte lavere afregningstal, der skal være udtryk for den gennemsnitlig opnåede eksportpris for smør.

§ 2. Til sikring af en hjemmemarkedspris for smør svarende til et afregningstal på 6 kr. pr. kg kan landbrugsministeren efter indstilling af de i § 1 nævnte organisationer lade opkræve en afgift af alt smørfedt, der sælges til anvendelse på hjemmemarkedet i form af smør. Såfremt afsætningsmæssige hensyn gør det formålstjenligt, kan hjemmemarkedsprisen for smør dog fastsættes lavere end svarende til et afregningstal på 6 kr. pr. kg.

Stk. 2. Afgiften fastsættes til forskellen mellem indtil 6 kr. og det i § 1, stk. 2, nævnte afregningstal.

§ 3. Såfremt den gennemsnitlig opnåede eksportpris for smør stiger udover, hvad der svarer til et afregningstal på 6 kr. pr. kg, forhøjes de i §§ 1 og 2 omhandlede hjemmemarkedspriser tilsvarende.

§ 4. De i denne lov omhandlede afgifter indgår i en fond, hvis midler efter regler fastsat af landbrugsministeren med tilslutning af de i § 1 nævnte organisationer fordeles på den samlede produktion af smørfedt.

Stk. 2. Afgifterne vil i tilfælde af manglende betaling kunne inddrives ved udpantning.

§ 5. Landbrugsministeren træffer de foranstaltninger og udfærdiger de bestemmelser, der er fornødne til gennemførelse af denne lov.

Stk. 2. De med gennemførelsen forbundne udgifter afholdes af den i § 4, stk. 1, omhandlede fond.

§ 6. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af § 5, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelselskab eller lign., kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 3. Bøderne kan pålægges af landbrugsministeren, hvis afgørelse kan indbringes for retten. Begæring herom skal fremsættes overfor ministeren inden 14 dage, efter at afgørelsen, der skal indeholde oplysning om adgangen til domstolsprøvelse og fristen herfor, er meddelt. Landbrugsministeriet foranlediger sagen indbragt for retten.

Stk. 4. Bøderne tilfalder den i § 4, stk. 1, omhandlede fond.

§ 7. Denne lov, der ikke gælder for Færøerne og Grønland, træder straks i kraft.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under et møde med repræsentanter for regeringen den 5. maj 1958 fremsatte de danske mejeriforeningers fællesorganisation ønske om gennemførelse af en hjemmemarkedsordning for mælk og mejeriprodukter. Det af organisationen fremsatte forslag gik ud på, at hjemmemarkedsprisen for konsummælk og -fløde fastsættes på basis af en afregningspris for smør på mindst 7 kr. pr. kg. Endvidere foresloges en margarineafgift og en forhøjelse af hjemmemarkedsprisen for smør med et til en sådan afgift svarende beløb.

Baggrunden for forslaget var ønsket om at løsrive de pågældende hjemmemarkedspriser fra den bestående sammenhæng med eksportpriserne for smør og derved sikre et rimeligt prisniveau på hjemmemarkedet for disse produkter.

Det har gennem årene været et knæsat princip, som også landbruget har lagt stor vægt på, at hjemmemarkedspriserne følger eksportpriserne. I lange perioder har dette princip dog været fraveget. Dette gjaldt således under de krisebetonede smørordninger i 1930'erne, hvor der delvis med statstilskud opretholdtes en højere hjemmemarkedspris end svarende til eksportprisen.

Princippet var ligeledes fraveget under den 2. verdenskrig og i de 2 første efterkrigsår, da der fastholdtes en lavere hjemmemarkedspris end eksportprisen, samtidig med at der var garanteret producenterne en fast pris.

Fra efteråret 1947, da vilkårene for den internationale samhandel syntes at nærme sig en normalisering, genindførtes princippet om at lade hjemmemarkedspriserne følge eksportpriserne. For at undgå en deraf følgende forhøjelse af hjemmemarkedspriserne ydede staten dog i en årrække tilskud til forbrugerpriserne for konsummælk og -fløde samt smør. Efter en gradvis afvikling bortfaldt disse tilskudsordninger helt i 1955, og siden da har alene de gennemsnitlige opnåede eksportpriser for smør, udtrykt ved det af mejeribrugets smørekspertudvalg ansatte afregningstal været bestemmende for priserne for mælk og mejeriprodukter, der sælges på hjemmemarkedet.

Fra mejeribrugets side gøres det gældende, at forudsætningen for dette princip må være en fri prisdannelse på verdensmarkedet. Denne forudsætning skønnes imidlertid ikke mere at være tilstede, idet den internationale smørhandel i stadig højere grad er præget af subsidier, importbegrænsninger og andre foranstaltninger, der meget ofte påfører

den danske smørekspert ganske urimelige og særdeles tabgivende vilkår.

Da forslaget til en hjemmemarkedsordning ifjor blev fremsat af fællesorganisationen, var det med det katastrofale sammenbrud af smørmarkedet som aktuel baggrund. Eksportprisen for smør lå på det tidspunkt omkring 3,50 kr. pr. kg, hvilket var ensbetydende med tilsvarende lave priser på hjemmemarkedet, hvorved mejeribrugets vanskeligheder yderligere forstærkedes samtidig med, at det var til økonomisk fordel for den øvrige befolkning.

Siden forslagets fremsættelse har regeringen ført en række forhandlinger med fællesorganisationen, der herunder har fremsat forslag om, at også salget af smør på hjemmemarkedet omfattes af ordningen, dog med det forbehold, at hjemmemarkedsprisen for smør kan ansættes på et andet og lavere niveau end de foreslåede 7 kr., såfremt afsætningsmæssige hensyn gør det formålstjenligt. Endvidere har fællesorganisationen peget på det principielt ønskelige i, at også ost og mælkekonserves, der sælges på hjemmemarkedet, inddrages under ordningen, således at alt smørfedt, der under den ene eller den anden form sælges på hjemmemarkedet, omfattes af ordningen.

Efter at der tillige er ført forhandlinger med landbrugsrådet, de samvirkende danske landboforeninger, de samvirkende danske husmandsforeninger samt danske konsummælkmejeriers fællesrepræsentation, har samtlige fornævnte organisationer givet tilslutning til fremsættelsen af nærværende lovforslag, som regeringen derefter har besluttet at fremsætte.

Lovforslaget tilsigter, at der for mælk og fløde samt produkter heraf på hjemmemarkedet kan opnås en pris svarende til et afregningstal for smør på 6 kr. pr. kg, og at der til gennemførelse heraf gives landbrugsministeren bemyndigelse til at lade opkræve en afgift af alt smørfedt, der sælges på hjemmemarkedet, og at fastsætte regler for disse afgiftsbeløbs fordeling på den samlede produktion af smørfedt, således at det eventuelle provenu af ordningen kommer hele mælkeproduktionen tilgode.

Det vil ikke være muligt på forhånd at opgøre, hvor store afgiftsbeløb der vil indgå i den i § 4 omhandlede fond, idet dette ganske vil afhænge af, hvor meget den gennemsnitlige eksportpris for smør vil komme til at ligge under den foreslåede hjemmemarkedspris på 6 kr.